

- (2) Odpowiedzialność osoby utrzymującej hotel będzie nieograniczona:
- a. jeżeli rzecz została oddana jej na przechowanie lub
 - b. jeżeli odmówiła przyjęcia rzeczy na przechowanie, do czego była zobowiązana na podstawie następnego ustępu, lub
 - c. w każdym przypadku, w którym uszkodzenie, zniszczenie lub utrata rzeczy zostały spowodowane umyślnie lub przez niedbalstwo, lub brak umiejętności, nawet w nieznacznym stopniu, przez nią lub przez osoby, za których działanie ponosi ona odpowiedzialność.
- (3) Osoba utrzymująca hotel jest obowiązana przyjmą na przechowanie papiery wartościowe, pieniądze i przedmioty wartościowe, z wyjątkiem rzeczy niebezpiecznych i takich rzeczy, jakie ze względu na ich rozmiary i standard hotelu są uciążliwe lub mają nadmierną wartość.
- (4) Osoba utrzymująca hotel może wymagać, aby wszelkie rzeczy oddane jej na przechowanie umieszczone były w zamkniętym lub zabezpieczonym pojemniku.
- (5) Postanowienia ustępów (1) i (2) niniejszego działu nie mają zastosowania, jeżeli gość, po wykryciu uszkodzenia, zniszczenia lub utraty, nie powiadomi o tym niezwłocznie osoby utrzymującej hotel lub jeżeli szkoda, zniszczenie lub utrata rzeczy spowodowana jest przez:
- a. zdarzenie przypadkowe lub siłę wyższą, lub
 - b. przyczynę tkwiącą w uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej rzeczy, lub
 - c. działanie lub zaniechanie gościa, który wniósł rzecz do hotelu, lub jakiegokolwiek innej osoby niż osoba utrzymująca zakład hotelowy, której gość ten rzecz powierzył, lub jakiegokolwiek osoby zatrudnionej przez takiego gościa lub jemu towarzyszącej albo jego odwiedzającej.
- (6) Jakiegokolwiek porozumienie wyraźne lub dorozumiane między osobą utrzymującą hotel a gościem, zawarte przed powstaniem jakiegokolwiek uszkodzenia, zniszczenia lub utratą rzeczy i mające na

celu wyłączenie, zmniejszenie lub ograniczenie odpowiedzialności osoby utrzymującej hotel określonej w niniejszym dziale, jest nieważne.

Jeżeli w przypadkach wymienionych pod lit. (a) i (c) ustępu 2 niniejszego działu uszkodzenie, zniszczenie lub utrata rzeczy nie zostały spowodowane przez osobę wymienioną w ustępie (c) umyślnie lub z powodu rażącego niedbalstwa, ważne jest jakiegokolwiek porozumienie zawarte w jakimkolwiek czasie przez gościa, na mocy którego odpowiedzialność osoby utrzymującej hotel zmniejszona jest do wysokości nie mniejszej niż siedemdziesiąt pięć funtów.

(7) W dziale niniejszym i w dziale 2113 niniejszego Kodeksu wyraz „gość” oznacza osobę, która zatrzymuje się w hotelu i otrzymuje do dyspozycji miejsce noclegowe, lecz nie jest pracownikiem hotelu.

(8) W dziale niniejszym jakiegokolwiek odniesienie do „osoby utrzymującej hotel”, z wyjątkiem przypadku, gdy odpowiedzialność w nim ustanowiona jest narzucona osobie utrzymującej hotel, obejmować będzie osobę kierującą hotelem lub przyjęciem gości w hotelu, a każde odniesienie do „utraty” obejmować będzie kradzież.”

3. Działy 2023 i 2034 ustawy podstawowej zostają uchylone.

4. Ustęp (b) działu 2113 ustawy podstawowej otrzymuje brzmienie:

„Osoba utrzymująca hotel (b) należności osoby utrzymującej hotel za zapewnione zakwaterowanie lub wyżywienie, na rzeczach takiego gościa, do czasu pozostawiania tych rzeczy w hotelu lub domu osoby utrzymującej hotel;”.

Przyjęto przez Izbę Reprezentantów na posiedzeniu nr 99 w dniu 3 stycznia 1966 r.

4. Informacje o państwach, które w terminie późniejszym staną się stronami powyższej konwencji, można uzyskać w Departamencie Traktatowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. A. Ananicz

199

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych,

sporządzona w Wilnie dnia 5 marca 1996 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 marca 1996 r. została sporządzona w Wilnie Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach praw- nych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wza- jemnej pomocy w sprawach granicznych

Rzeczpospolita Polska i Republika Litewska, zwane dalej „Stronami”,

- kierując się pragnieniem rozwijania i umacniania przyjacielskich stosunków z korzyścią dla obu Państw i ich narodów,
- dążąc do określenia i utrzymania należytych stosunków prawnych na granicy między obu Państwami,

zgodziły się na następujące postanowienia:

Rozdział I

Przebieg, oznakowanie i utrzymanie granicy państwowej

Artykuł 1

1. Zgodnie z artykułem 2 ustęp 1 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjacielskich stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, sporządzonego w Wilnie w dniu 26 kwietnia 1994 r., Strony potwierdzają przebieg istniejącej między nimi i wytyczonej w terenie granicy państwowej.

2. Przebieg linii granicy państwowej określa dokumentacja graniczna wymieniona w odrębnej umowie.

Artykuł 2

1. Linia granicy państwowej, o której mowa w artykule 1, i przechodząca przez nią płaszczyzna pionowa rozgranicza przestrzeń powietrzną, ląd, wody i wnętrze ziemi Stron.

2. Terminy „granica państwowa” i „linia granicy państwowej” mają dla celów niniejszej umowy jednako-
we znaczenie.

Artykuł 3

Na odcinkach lądowych oraz w tych miejscach, gdzie linia granicy państwowej przecina wody stojące lub powierzchniowe wody płynące, granica państwa biegnie linią prostą od jednego znaku granicznego do drugiego, z wyjątkiem jeziora Gaładuś i Dunajewo, gdzie linia granicy państwowej przebiega zgodnie z opisem protokolarnym.

Artykuł 4

1. Na granicznych wodach płynących linia granicy państwowej jest ruchoma i pokrywa się z linią środkową, a w przypadku ich rozwidlenia pokrywa się z linią środkową głównej odnogi. Główną odnogą jest ta, która przy średnim stanie wody wskazuje większy przepływ.

2. Przy określeniu linii granicy państwowej, przebiegającej środkiem rzeki lub strumienia, znajdujące

się na nich zatoki nie będą brane pod uwagę. Za środek tych rzek i strumieni uważa się w takich przypadkach linię wyrównaną, jednakowo oddaloną od odpowiednio wyrównanych linii brzegów. W miejscach, gdzie nie można dokładnie oznaczyć linii brzegów, za środek wyżej określonych wód granicznych uważa się środek wodnej powierzchni przy średnim poziomie wody.

3. Wyspy na rzekach granicznych należą do terytorium jednej lub drugiej Strony, w zależności od ich położenia w stosunku do linii granicy państwowej, i są oznaczone w dokumentacji granicznej numerami kolejnymi dla każdej rzeki oddzielnie.

4. W przypadku zmiany koryta rzeki granicznej lub strumienia, spowodowanej zjawiskami naturalnymi, Komisja Graniczna, określona w artykule 33 niniejszej umowy, rozpatruje możliwość przywrócenia wodom granicznym ich poprzedniego koryta. W razie niemożliwości przywrócenia stanu poprzedniego, przebieg linii granicy państwowej określają odpowiednie organy Stron.

Artykuł 5

1. Granica państwowa oznaczona jest w terenie następującymi znakami granicznymi:

- 1) na lądowych odcinkach granicy państwowej — dwoma żelbetonowymi słupami granicznymi, ustawionymi z reguły w odległości 2,5 m od linii granicy państwowej po obu jej stronach i ustawionym między nimi na samej linii granicznej kamieniem bądź żelbetonowym słupkiem poligonowym;
- 2) w miejscach przejścia linii granicy państwowej z odcinka lądowego na odcinek wodny i z wodnego na lądowy — trzema żelbetonowymi słupkami granicznymi i żelbetonowym monolitem, przy czym dwa słupy i monolit między nimi zostają ustawione na jednym brzegu rzeki lub jeziora, a trzeci słup — kierunkowy — na przeciwległym brzegu, na przedłużeniu linii granicy państwowej;
- 3) na wodnych odcinkach granicy państwowej — dwoma żelbetonowymi słupami, ustawionymi na obu brzegach rzeki, strumienia lub kanału bądź na jednym z brzegów i wyspie.

2. Charakterystykę każdego znaku granicznego i jego położenie w stosunku do linii granicy państwowej określają odpowiednie dokumenty graniczne.

3. Oznaczenie linii granicy państwowej innym systemem, który nie był przyjęty przy wytyczeniu granicy państwowej, lub zamiana istniejących znaków granicznych znakami innego typu może mieć miejsce tylko za zgodą Komisji Granicznej.

Artykuł 6

1. Strony zapewniają zawsze jednoznaczny wyrażenie widoczny i geodezyjnie określony przebieg linii granicy państwowej.

2. Strony zobowiązują się utrzymywać znaki graniczne, wyznaczające przebieg linii granicy państwo-

wej, w takim stanie, by ich położenie, wygląd, forma, wymiary, kolory i numeracja odpowiadały wymaganiom wynikającym z dokumentacji granicznej.

3. Strony postanawiają aktualizować dokumentację graniczną stosownie do postanowień niniejszej umowy.

Artykuł 7

Pieczę nad znakami granicznymi Strony sprawują w następujący sposób:

- 1) pieczę nad słupami granicznymi znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej sprawuje Strona polska;
- 2) pieczę nad słupami granicznymi znajdującymi się na terytorium Republiki Litewskiej sprawuje Strona litewska;
- 3) pieczę nad poligonowymi słupkami i monolitami, ustawionymi na samej linii granicy państwowej, sprawują:
dla znaków z numeracją nieparzystą — Strona polska,
dla znaków z numeracją parzystą — Strona litewska.

Artykuł 8

1. Strony zobowiązują się utrzymywać granicę państwową w stanie widoczności. W tym celu pas o szerokości 10 m (po 5 m w obie strony od linii granicy państwowej, licząc w koronie drzew) powinien być utrzymany w całkowitym porządku i w miarę potrzeb oczyszczany z krzaków i innych zarośli zasłaniających przebieg linii granicy państwowej. Zabrania się wznoszenia w tym pasie wszelkich budowli, z wyjątkiem przeznaczonych do ochrony granicy państwowej.

2. Każda Strona w odpowiednim czasie oczyszcza ten pas na swoim terytorium. Przedstawiciele odpowiednich organów Stron informują się wzajemnie o mającym nastąpić rozpoczęciu prac przy oczyszczaniu pasa, nie później niż na 10 dni przed ich rozpoczęciem.

3. Strony będą troszczyć się o to, żeby urządzenia i budowle, zarówno istniejące, jak i nowo wznoszone w bezpośredniej bliskości granicy państwowej, odpowiadały wymogom przepisów przeciwpożarowych. Odpowiednie organy Stron wymieniają wzajemnie te przepisy.

Artykuł 9

1. Odpowiednie organy każdej Strony dokonują przeglądu stanu i rozmieszczenia znaków granicznych i stanu pasa oczyszczania zgodnie z artykułami 6, 7 i 8 niniejszej umowy.

2. Oprócz przeglądów jednostronnych powinny być przeprowadzane raz na dwa lata wspólne przeglądy kontrolne znaków granicznych przez przedstawicieli odpowiednich organów Stron. Wspólne przeglądy kontrolne znaków granicznych przeprowadza się w okresie letnim. Termin rozpoczęcia wspólnego prze-

glądu kontrolnego znaków granicznych każdorazowo uzgadniają odpowiednie organy Stron.

3. W razie konieczności dokonania dodatkowego wspólnego przeglądu znaków granicznych, odpowiednie organy jednej ze Stron uprzedzają o tym pisemnie odpowiednie organy drugiej Strony. Dodatkowy wspólny przegląd znaków granicznych przeprowadza się w terminie do 10 dni od daty zawiadomienia odpowiednich organów jednej ze Stron.

4. W wyniku przeglądu przeprowadzonego przez przedstawicieli odpowiednich organów Stron sporządza się protokół w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim.

Artykuł 10

1. W przypadku zaginięcia, zniszczenia lub uszkodzenia znaku granicznego jego odtworzenie lub naprawę wykonują niezwłocznie organy tej Strony, na której terytorium znak graniczny znajduje się lub która sprawuje pieczę nad tym znakiem. O rozpoczęciu prac przy odtworzeniu lub naprawie znaków granicznych odpowiednie organy jednej ze Stron obowiązane są zawiadomić pisemnie odpowiednie organy drugiej Strony, nie później niż na 10 dni przed rozpoczęciem prac.

2. Odtworzenie zaginionych, zniszczonych lub uszkodzonych znaków granicznych przeprowadzają odpowiednie organy jednej Strony w obecności przedstawicieli odpowiednich organów drugiej Strony.

3. Przy odtworzeniu słupka poligonowego znaku granicznego należy zapewnić, aby miejsce jego ustawienia nie zmieniło się. W tym celu należy kierować się dokumentami granicznymi, a zawarte w nich dane podlegają sprawdzeniu w terenie przez pomiar kontrolny.

4. Na wodnych odcinkach granicy państwowej przy odtwarzaniu lub ponownym ustawieniu znaków granicznych uszkodzonych albo zniszczonych przez powódź lub pochod lodów zezwala się na zmianę miejsc ich poprzedniego ustawienia, nie zmieniając przy tym przebiegu linii granicy państwowej, oraz na ponowne ustawienie w miejscach, w których nie groziłoby im zniszczenie. Zmianę miejsca znaków granicznych na tych odcinkach przeprowadza się po wyrażeniu zgody przez Komisję Graniczną.

5. Konieczność przeprowadzenia prac w celu odtworzenia, naprawy lub ponownego ustawienia znaku granicznego w nowym miejscu odpowiednie organy Stron określają w protokole w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim. Ponadto dla każdego ustawionego w nowym miejscu znaku granicznego sporządza się w terminie jednego miesiąca protokół znaku granicznego i inne dokumenty zgodnie z istniejącą dokumentacją graniczną i załącza się je do niej.

6. W koniecznych przypadkach odpowiednie organy Stron mogą po wzajemnym porozumieniu się ustawiać dodatkowe znaki graniczne na linii granicy państwowej, nie zmieniając przy tym samego jej przebiegu.

7. Dodatkowo ustawione na granicy państwowej znaki graniczne powinny odpowiadać wzorom ustalonym w dokumentacji granicznej, przy czym powinny być sporządzone dla nich odpowiednie dokumenty graniczne.

8. Prace związane z naprawą znaków granicznych, powierzonych pieczy jednej ze Stron zgodnie z artykułem 7 niniejszej umowy, wykonuje ta Strona samodzielnie.

9. Strony zastosują odpowiednie środki dla należytej ochrony znaków granicznych. W przypadkach uszkodzenia lub zniszczenia znaków granicznych przez osoby zamieszkałe lub tymczasowo przebywające na terytorium drugiej Strony, będą one odtworzone na koszt tej Strony.

10. Przedstawiciele odpowiednich organów jednej ze Stron, jeśli zauważą zniszczony lub uszkodzony znak graniczny na terytorium drugiej Strony, zawiadomią o tym odpowiednie organy tej Strony w celu jego odtworzenia lub naprawy.

11. Przedstawiciele odpowiednich organów tej Strony, na której terytorium zauważone zostało zagnięcie, zniszczenie lub uszkodzenie znaku granicznego, zobowiązane są bezzwłocznie odtworzyć go lub naprawić.

Rozdział II

Pełnomocnicy graniczni, ich prawa i obowiązki

Artykuł 11

W celu wykonywania zadań wynikających z niniejszej umowy powołuje się instytucję pełnomocników granicznych, składającą się w każdym Państwie z:

- głównego pełnomocnika granicznego,
- zastępcy głównego pełnomocnika granicznego,
- pełnomocników granicznych,
- zastępców pełnomocników granicznych,
- pomocników pełnomocników granicznych.

Artykuł 12

1. Rząd każdej ze Stron mianuje głównego pełnomocnika granicznego i jego zastępców.

2. Odpowiedni organ każdej ze Stron mianuje pełnomocników granicznych i ich zastępców.

3. Główny pełnomocnik graniczny każdej ze Stron mianuje pomocników pełnomocników granicznych.

4. Główny pełnomocnik graniczny i pełnomocnicy graniczni każdej ze Stron uprawnieni są do powoływania ekspertów i innych osób niezbędnych do wykonywania zadań służbowych.

Artykuł 13

1. Główni pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy, pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy oraz pomocnicy

pełnomocników granicznych w celu wykonywania swoich funkcji otrzymują pisemne pełnomocnictwa sporządzone w językach polskim i litewskim.

2. Pełnomocnictw udzielają:

- 1) prezes rady ministrów — dla głównego pełnomocnika granicznego i jego zastępców;
- 2) odpowiedni organ — dla pełnomocników granicznych i ich zastępców;
- 3) główny pełnomocnik graniczny — dla pomocników pełnomocników granicznych.

3. Zastępcy głównego pełnomocnika granicznego i zastępcy pełnomocników granicznych mają w zakresie powierzonych im spraw takie same prawa i obowiązki jak pełnomocnicy, których są zastępcami.

4. Pomocnicy pełnomocników granicznych wykonują czynności zlecone im przez pełnomocników granicznych.

5. Główni pełnomocnicy graniczni opracują i przekazują sobie wzory pełnomocnictw, o których mowa w ustępie 1.

Artykuł 14

1. Do obowiązków głównych pełnomocników granicznych należą w szczególności:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa i porządku na polsko-litewskiej granicy państwowej poprzez ocenę problemów ochrony tej granicy i podejmowanie wspólnych przedsięwzięć wynikających z aktualnej potrzeby oraz koordynowanie działalności pełnomocników granicznych;
- 2) rozwiązywanie spraw kontroli ruchu granicznego oraz sprawnego funkcjonowania przejść granicznych, a także podejmowanie stosownych decyzji w tym zakresie;
- 3) rozpatrywanie i rozstrzyganie problemów związanych z ważnymi wydarzeniami na granicy państwowej, których rozwiązanie wykracza poza kompetencje pełnomocników granicznych;
- 4) przekazywanie do rozpatrzenia w drodze dyplomatycznej spraw, których nie mogli rozstrzygnąć;
- 5) ustalanie wzorów dokumentów stosowanych we współpracy pełnomocników granicznych.

2. Postanowienia ustępu 1 punktu 4 nie wykluczają możliwości przekazywania głównym pełnomocnikom granicznym do dalszego rozpatrzenia spraw, które były rozpatrywane w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 15

1. Do obowiązków pełnomocników granicznych w sferze ich służbowej odpowiedzialności należą w szczególności:

- 1) ocenianie stanu ochrony granicy państwowej oraz koordynowanie działań służb ochrony tej granicy;
- 2) organizowanie kontroli ruchu granicznego i zapewnienie sprawnego funkcjonowania przejść granicznych.

nych oraz współdziałanie w tym zakresie z innymi organami kontrolnymi działającymi w przejściach granicznych, a także przekazywanie głównym pełnomocnikom granicznym danych dotyczących problematyki tego ruchu;

3) rozpatrywanie i prowadzenie postępowań wyjaśniających oraz rozstrzyganie wszystkich zdarzeń, które zaszły na granicy państwowej, a w szczególności takich, jak:

- a) ostrzał przez granicę państwową i jego skutki;
- b) zabójstwo lub uszkodzenie ciała spowodowane działaniem przez granicę państwową;
- c) nielegalne przekraczanie granicy państwowej;
- d) nielegalne podpłynięcia do brzegu drugiej Strony, w tym także spowodowane siłą wyższą, i nielegalne przekroczenia granicy państwowej przez samoloty lub inne aparaty latające oraz ich zatrzymanie się na terytorium drugiej Strony. W takich przypadkach pełnomocnicy graniczni niezwłocznie powiadamiają się i podejmują czynności w celu zwrócenia tych obiektów Stronie, z której terytorium przybyły;
- e) ujawnienie przedmiotów lub zwierząt, które znalazły się na terytorium drugiej Strony;
- f) kradzież, uszkodzenie lub zniszczenie majątku na terytorium drugiej Strony;
- g) nielegalne kontaktowanie się przez granicę państwową;
- h) przypadki naruszeń porządku na granicy państwowej, w których wyniku powstały roszczenia odszkodowawcze;
- i) rozprzestrzenienie się przez granicę państwową pożaru na terytorium drugiej Strony;
- j) inne sprawy graniczne, które nie muszą być załatwiane przez głównego pełnomocnika granicznego lub w drodze dyplomatycznej;

4) zapewnienie porządku publicznego w przejściach granicznych;

5) przekazywanie głównemu pełnomocnikowi granicznemu spraw przekraczających ich właściwość lub znajdujących się w kompetencji kilku pełnomocników granicznych.

2. Pełnomocnicy graniczni niezwłocznie informują się o:

- 1) przypadkach nadzwyczajnego zanieczyszczenia wód granicznych, istotnego zagrożenia lub naruszenia środowiska, pojawienia się zoonoz, zachorowania ludzi, zwierząt lub roślin, masowego występowania polnych i leśnych szkodników, jak też o niebezpieczeństwie pożaru, powodzi lub klęsk żywiołowych na terenach przygranicznych, a także o przekroczeniu granicy państwowej przez osoby ratujące się przed takim niebezpieczeństwem. Przy współudziale właściwych organów podejmują przedsięwzięcia przeciw rozszerzaniu się powyższych zagrożeń na terytorium drugiego państwa. Jeżeli w podanych tu przypadkach powstanie szkoda dla drugiej Strony, przeprowadzają badania wspólnie z właściwymi organami tej Strony;

2) terminie wstrzymania lub ograniczenia ruchu granicznego ze względu na epidemię wśród ludzi, epizootię wśród zwierząt lub w innych uzasadnionych przypadkach, a także o terminie odwołania tych przedsięwzięć.

3. Pełnomocnicy graniczni zapewniają przekroczenie granicy państwowej oddziałom ratunkowym w razie klęsk żywiołowych lub ekologicznych, stosownie do zasad ustalonych w odpowiednich umowach. Na prośbę drugiej Strony mogą przepuszczać przez granicę państwową zorganizowane oddziały ratunkowe także w przypadkach nie unormowanych w umowach.

4. W przypadkach nie cierpiących zwłoki pełnomocnicy graniczni umożliwiają udzielenie pomocy lekarskiej obywatelom drugiej Strony, a także w razie konieczności zezwalają na przewiezienie ich do najbliższego szpitala.

5. Pełnomocnicy graniczni badają na miejscu zdarzenia jego okoliczności i sporządzają z ich przebiegu i wyników protokoły uzupełnione szkicami, fotografiami i innymi dokumentami; takie działania nie mają charakteru dochodzenia ani śledztwa.

6. Każdą sprawę, której załatwienia pełnomocnicy graniczni wzajemnie nie uzgodnili, przekazują w ciągu 14 dni do rozpatrzenia głównym pełnomocnikom granicznym lub za ich pośrednictwem do załatwienia w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 16

1. Pełnomocnicy graniczni wspólnie rozstrzygają roszczenia o wynagrodzenie szkód jednej ze Stron, które zostały spowodowane działaniem na terytorium drugiej Strony, jeśli wartość dochodzonej szkody w czasie jej powstania nie przekracza równowartości 1000 ECU. Jeżeli nie osiągną oni porozumienia, sprawę przekazuje się do załatwienia głównym pełnomocnikom granicznym. W przypadku gdy główni pełnomocnicy graniczni nie będą w stanie rozstrzygnąć sprawy, przekazują ją do rozpatrzenia w drodze dyplomatycznej.

2. Decyzje pełnomocników granicznych, w przypadkach podanych w ustępie 1, nie wykluczają możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

Artykuł 17

1. Pełnomocnicy graniczni są obowiązani podejmować stosowne przedsięwzięcia zapobiegające nielegalnym przekroczeniom granicy państwowej i wymieniać informacje w tym zakresie.

2. Organy ochrony granicy są obowiązane niezwłocznie po otrzymaniu meldunku o nielegalnym przekroczeniu granicy państwowej podjąć takie działania, by ująć osobę, która ją naruszyła, a o ich wyniku musi być powiadomiony pełnomocnik graniczny drugiej Strony.

Artykuł 18

1. Pełnomocnicy graniczni uzgadniają tryb przekazywania zwierząt domowych.

2. Przekazywanie zwierząt domowych odbywa się według zasad uzgodnionych przez właściwe organy weterynaryjne Stron w pobliżu miejsca, gdzie te zwierzęta przeszły przez granicę państwową.

Artykuł 19

1. Główni pełnomocnicy graniczni, ich zastępcy, pełnomocnicy graniczni lub ich zastępcy wykonują swe czynności w drodze wzajemnych kontaktów w zależności od potrzeb.

2. Spotkania pełnomocników granicznych Stron odbywają się na propozycję jednego z nich. Odpowiedź na zaproszenie powinna być podana w każdym przypadku najpóźniej do 24 godzin od czasu otrzymania zaproszenia. Jeśli zaproponowany termin spotkania nie może być przyjęty, należy w odpowiedzi zaproponować inny termin.

3. W wyjątkowych przypadkach na proponowane spotkanie może przybyć zastępca pełnomocnika granicznego. W takim przypadku pełnomocnik graniczny obowiązany jest wcześniej powiadomić o tym pełnomocnika drugiej Strony.

Artykuł 20

1. Konferencje głównych pełnomocników granicznych oraz spotkania pełnomocników granicznych i ich zastępców przeprowadza się na przemian na terytoriach obu Stron.

2. Konferencje głównych pełnomocników granicznych odbywają się dwa razy w roku.

3. Konferencji lub spotkaniu przewodniczy przedstawiciel tej Strony, na której terytorium się ono odbywa.

4. Postanowienia, wspólnie przyjęte przez głównych pełnomocników granicznych lub ich zastępców oraz przez pełnomocników granicznych i ich zastępców, wchodzi w życie z dniem podpisania odpowiedniego protokołu, jeżeli nie postanowiono inaczej.

Artykuł 21

1. Główny pełnomocnik graniczny i jego zastępcy, po uprzednim uzgodnieniu z odpowiednim pełnomocnikiem granicznym drugiej Strony, mogą w celu wykonywania swoich zadań przekraczać granicę państwową na podstawie posiadanych pełnomocnictw w każdym jej miejscu.

2. Pełnomocnik graniczny i jego zastępcy, po uprzednim uzgodnieniu z odpowiednim pełnomocnikiem granicznym drugiej Strony, mogą w celu wykonywania swoich zadań przekraczać granicę państwową na odcinku swojego działania na podstawie posiadanych pełnomocnictw.

Artykuł 22

Osoby wymienione w artykule 21 niniejszej umowy mogą w czasie pobytu na terytorium drugiej Strony nosić mundury i broń osobistą. W czasie wykonywania swoich zadań na tym terytorium korzystają z prawa nietykalności osobistej. Nietykalność obejmuje również środki transportu oraz posiadane dokumenty służbowe. Druga Strona udziela tym osobom, na ich prośbę, niezbędnej pomocy, w szczególności zapewnia środki transportu, zakwaterowanie oraz środki łączności z własnymi organami.

Artykuł 23

1. Osoby, którym zlecono utrzymywanie znaków granicznych, wykonywanie prac w parkach narodowych i na innych obszarach chronionych, prace przy urządzeniach komunikacyjnych i innych urządzeniach technicznych, prace przy mostach i budowach wodnych, roboty regulacyjne na wodach granicznych, wykonywanie obserwacji hydrologicznych i hydrogeologicznych, kontrolę i badanie jakości wód granicznych, prace pomiarowe, konwojowanie transportów kolejowych oraz wykonywanie czynności na stacjach towarowych i pasażerskich oraz innych prac w pobliżu granicy państwowej, wykonywanych na podstawie porozumień zawartych między właściwymi organami Stron, mogą przekraczać granicę państwową na podstawie przepustki granicznej.

2. Przekraczanie granicy w celu wykonywania prac wymienionych w ustępie 1 odbywa się w przejściach granicznych, a w razie potrzeby — za zgodą pełnomocników granicznych Stron — również w innych miejscach.

3. Przepustka graniczna upoważnia do przebywania na terytorium drugiej Strony w odległości niezbędnej do wykonania prac określonych w ustępie 1.

4. Przebywanie na terytorium drugiej Strony dozwolone jest od wschodu do zachodu słońca, z wyjątkiem postanowień zawartych w artykule 28 ustęp 1 niniejszej umowy. Jeżeli prace muszą być wykonywane w porze nocnej, należy o tym zawiadomić odpowiednio wcześniej miejscowe organy ochrony granic. Zawiadomienie nie obowiązuje osób zatrudnionych przy transporcie na stacjach towarowych i pasażerskich, które są czynne całą dobę.

Artykuł 24

1. Funkcjonariusze organów oraz instytucji zatrudnionych przy wspólnym zabezpieczeniu ruchu granicznego osób i środków transportu w celu wykonywania swoich obowiązków mogą przekraczać granicę państwową na podstawie przepustek granicznych.

2. Ograniczenia, o których mowa w artykule 23 ustęp 4 niniejszej umowy, nie mają zastosowania do osób wymienionych w ustępie 1.

Artykuł 25

Osoby, którym zlecono utrzymywanie znaków granicznych, uprawnione są do wwożenia na terytorium drugiej Strony oraz wywożenia z tego terytorium bez należności celnych i innych opłat oraz ograniczeń przywozowych i wywozowych materiałów i narzędzi pracy. Jeżeli praca trwa kilka dni, przedmioty te mogą być przechowane w miejscu pracy, za zezwoleniem właściwych organów drugiej Strony.

Artykuł 26

Wzory przepustek granicznych i sposób ich wykorzystania ustalają w drodze porozumienia główni pełnomocnicy graniczni. Właściwe organy Stron przekażą sobie wzory przepustek granicznych.

Artykuł 27

1. W przypadkach pożarów, powodzi, nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska i innych klęsk w pobliżu granicy państwowej właściwe organy mogą występować z prośbą o udzielenie pomocy do swoich odpowiedników na terytorium drugiej Strony.

2. W celu udzielenia pomocy określonej w ustępie 1 jednostki straży pożarnej, ekipy ratowniczej, grupy roboczej, personel służby zdrowia i służby weterynaryjnej mogą przekraczać granicę państwową w każdym miejscu i czasie oraz przebywać na terytorium drugiej Strony przez czas niezbędny do udzielenia pomocy.

3. Przewożone materiały, sprzęt, narzędzia i środki transportu potrzebne do udzielenia pomocy oraz przedmioty osobistego użytku są wolne od ograniczeń, cła i innych opłat. Sprzęt, narzędzia i środki transportu oraz nie zużyte materiały powinny być z powrotem wywiezione.

Artykuł 28

1. Mieszkańcy obszarów przygranicznych i osoby znajdujące się na nich mogą w razie pożaru, powodzi i innych klęsk zagrażających ich życiu przekraczać granicę państwową w każdym miejscu tylko w czasie trwania tych klęsk.

2. Powrót osób wymienionych w ustępie 1 i w artyku-
le 27 ustęp 2 niniejszej umowy odbywa się za pośrednictwem pełnomocników granicznych Stron.

Artykuł 29

1. Osoby, które nieumyślnie przekroczyły granicę i zostały zatrzymane na terytorium jednej ze Stron, po wyjaśnieniu tego faktu za pomocą wspólnych czynności wyjaśniających pełnomocników granicznych Stron, będą niezwłocznie przekazywane pełnomocnikowi granicznemu tej Strony, z której terytorium przy-
były.

2. Pełnomocnicy graniczni określają sposób przekazywania osób wymienionych w ustępie 1, przy czym żadna ze Stron nie może odmówić przyjęcia tych osób.

Artykuł 30

1. Pełnomocnicy graniczni zastosują odpowiednie środki, o których się powiadomią, w celu zapobieżenia nielegalnemu przekroczeniu granicy państwowej oraz innej działalności przynoszącej szkodę na terytorium drugiej Strony.

2. Osoby, które umyślnie, bezprawnie, przekroczyły granicę państwową i zostały zatrzymane, będą na podstawie decyzji odpowiednich organów granicznych Strony zatrzymywanej przekazane odpowiednim organom tej Strony, z której terytorium przybyły. Strona przyjmująca powinna być zapoznana z uzasadnieniem podjętej decyzji. Takie przekazanie osób powinno nastąpić z reguły do 12 godzin, lecz nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili otrzymania wniosku od Strony wzywającej. Równocześnie z osobą przekazuje się przedmioty, które posiadała ona w chwili zatrzymania, jeżeli zostały one przemieszczone z terytorium drugiej Strony.

3. Osoby wymienione w ustępie 2 mogą nie być przekazane drugiej Stronie, jeżeli:

- 1) są one obywatelami tej Strony, która je zatrzymała;
- 2) oprócz nielegalnego przekroczenia granicy państwowej dokonały innego czynu stanowiącego przestępstwo według prawa Strony, na której terytorium zostały zatrzymane.

4. Jeśli Strona, która zatrzymała osoby wymienione w ustępie 2, uzna za stosowne przeprowadzenie dodatkowych wyjaśnień, może ona zatrzymać te osoby na czas niezbędny do przeprowadzenia wyjaśnienia, zawiadamiając jednocześnie pełnomocnika granicznego drugiej Strony o zatrzymaniu. W tym przypadku decyzję w sprawie przekazania zatrzymanych osób podejmują odpowiednie organy Strony zatrzymującej, stosownie do ustępów 2 i 3.

5. Jeśli przekazania osób, o których mowa w ustępie 2, nie dokonano z powodów wymienionych w ustępie 3 albo przekazanie nie może być dokonane bezwzględnie z innych przyczyn, należy o tym powiadomić pełnomocnika granicznego drugiej Strony.

Artykuł 31

1. Ze strony Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnikowi granicznemu odcinka podlaskiego ze stałą siedzibą w Białymstoku powierza się odcinek obejmujący całą polsko-litewską granicę państwową.

2. Pełnomocnik graniczny Republiki Litewskiej odcinka polsko-litewskiej granicy państwowej będzie mianowany przed dniem wejścia w życie niniejszej umowy, o czym Strona polska zostanie poinformowana w drodze dyplomatycznej.

Rozdział III

Polsko-Litewska Komisja Graniczna

Artykuł 32

Główni pełnomocnicy graniczni Stron powołują Polsko-Litewską Komisję Graniczną, zwaną dalej „Komisją Graniczną”.

Artykuł 33

1. Komisja Graniczna składa się z delegacji Rzeczypospolitej Polskiej i delegacji Republiki Litewskiej.

2. W skład każdej delegacji wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego i do trzech członków delegacji.

3. O składzie personalnym delegacji oraz o jego ewentualnych zmianach Strony powiadamiają się poprzez głównych pełnomocników granicznych.

4. Przewodniczący i ich zastępcy upoważnieni są do utrzymywania bezpośrednich kontaktów.

5. Przewodniczący każdej delegacji może powoływać do prac w Komisji Granicznej ekspertów i personel pomocniczy.

6. W razie potrzeby składy osobowe delegacji w Komisji Granicznej oraz eksperci i personel pomocniczy na okres wykonywanych prac otrzymują przepustki graniczne uprawniające do przekraczania granicy państwowej w określonym miejscu i czasie.

7. Każda delegacja pokrywa koszty własne oraz koszty swych ekspertów i tłumaczy.

Artykuł 34

1. Do zadań Komisji Granicznej należy w szczególności przeprowadzanie raz na 10 lat wspólnych kontroli przebiegu linii granicy państwowej.

2. Terminy rozpoczęcia wspólnych kontroli przebiegu linii granicy państwowej oraz zakres prac ustala Komisja Graniczna odpowiednio wcześniej, tak aby każda ze Stron mogła wykonać wszystkie niezbędne prace przygotowawcze. Wspólne kontrole przebiegu linii granicy państwowej na odcinkach wód granicznych przeprowadza się w okresie letnim.

3. Dla odcinków rzek, strumieni i kanałów, gdzie nastąpiły zmiany w przebiegu linii granicy państwowej, Komisja Graniczna sporządza w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim, nowe dokumenty przebiegu tej linii. Dokumenty te podlegają zatwierdzeniu zgodnie z prawem wewnętrznym każdej ze Stron.

Artykuł 35

W celu wykonania prac określonych w artykułach 4—9 oraz 34 niniejszej umowy Komisja Graniczna jest uprawniona do wykonywania następujących zadań:

- 1) organizowania i wykonywania wspólnego sprawdzenia stanu i rozmieszczenia znaków granicznych, stosownie do artykułu 9;
- 2) ustalania i wytyczania nowego przebiegu linii granicy państwowej, zgodnie z artykułem 4 ustęp 4, oraz przygotowania odpowiednich dokumentów stosownie do artykułu 34 ustęp 3;

3) ustalania planów i sposobów prowadzenia prac określonych w punkcie 1, kierowania tymi pracami i ich kontrolowania;

4) ustalania technicznych zasad wykonywania pomiarów i wyznaczania przebiegu linii granicy państwowej oraz wzorów protokołów i innych dokumentów dotyczących nowych pomiarów i wyznaczenia przebiegu granicy państwowej, stosownie do artykułu 5 ustęp 1;

5) sprawdzania i porównywania protokołów oraz innych dokumentów dotyczących nowych pomiarów i wyznaczania przebiegu granicy państwowej, sporządzonych stosownie do artykułu 5 ustęp 1;

6) stosowania innych typów znaków granicznych niż podane w dokumentach granicznych, stosownie do artykułu 5 ustęp 3.

Artykuł 36

1. Opracowane przez siebie dokumenty Komisja Graniczna przedstawia głównym pełnomocnikom granicznym.

2. W przypadku przeprowadzenia wspólnej kontroli przebiegu linii granicy państwowej Komisja Graniczna przedstawia następujące dokumenty:

- 1) opis protokolarny przebiegu linii granicy państwowej,
- 2) mapy topograficzne obszarów przygranicznych,
- 3) protokoły znaków granicznych ze szkicami topograficznymi,
- 4) wykazy współrzędnych i wysokości położenia znaków granicznych,
- 5) końcowy protokół prac Komisji Granicznej.

Artykuł 37

Koszty poniesione w trakcie przeprowadzonych prac przez Komisję Graniczną będą rozłożone równomiernie na obie Strony.

Rozdział IV

Sposób użytkowania wód granicznych, linii kolejowych, dróg lub innych urządzeń technicznych przeciętych linią granicy państwowej

Artykuł 38

1. Przez wody graniczne rozumie się:

- 1) odcinki płynących wód powierzchniowych, którymi przebiega linia granicy państwowej,
- 2) inne wody powierzchniowe i wody podziemne w tych miejscach, w których przecinane są przez granicę państwową.

2. Strony zastosują odpowiednie środki w tym celu, aby przy użytkowaniu wód granicznych były uwzględnione ich prawa i interesy.

3. Zasady współpracy w tych sprawach zostaną określone odrębną umową.

Artykuł 39

1. Na wodach granicznych obiekty pływające Stron mogą pływać tylko do linii granicy państwowej.

2. Obiekty pływające Stron znajdujące się na wodach granicznych mogą przybijać do brzegu drugiej Strony tylko w stanie wyższej konieczności (burza, awaria) lub gdy uczestniczą w akcjach niesienia pomocy w sytuacjach zagrożenia życia (powódź, pożar, zanieczyszczenie środowiska i inne klęski żywiołowe) oraz w przypadkach prowadzenia wspólnych prac badawczych, jeżeli prowadzący te badania poinformuje o tym odpowiednie organy Stron nie później niż 10 dni przed rozpoczęciem badań.

Artykuł 40

1. Zabrania się pływać po wodach granicznych w porze nocnej, zaczynającej się pół godziny przed zachodem słońca, a kończącej się pół godziny po jego wschodzie.

2. Obiektom pływającym po wodach granicznych nie zezwala się na zakotwiczenie na linii granicy państwowej, z wyjątkiem przypadków określonych w artykule 39 ustęp 2 niniejszej umowy.

Artykuł 41

1. Strony współpracują i podejmują wspólne przedsięwzięcia na wodach granicznych i obszarach zalewowych w celu zapewnienia na nich stabilnego przebiegu linii granicy państwowej i uwzględniają zasady ponoszenia kosztów tych przedsięwzięć.

2. Współpraca, o której mowa w ustępie 1, będzie realizowana przez:

- 1) uzgadnianie wspólnych przedsięwzięć dotyczących budowy lub eksploatacji urządzeń wodnych na wodach granicznych,
- 2) wymianę informacji, opinii i doświadczeń.

3. W celu zapobieżenia zmianie koryta rzek granicznych, strumieni lub kanałów brzegi ich powinny być wzmocnione tam, gdzie odpowiednie organy Stron wspólnie uznają to za niezbędne. Prace przeprowadza i koszty ponosi ta Strona, do której należy brzeg.

Artykuł 42

1. W przypadku znalezienia na powierzchniowych wodach granicznych lub na brzegu należącym do jednej ze Stron zwłok lub szczątków ludzkich, jakichkolwiek nie zidentyfikowanych przedmiotów lub padłych zwierząt domowych, odpowiednie organy tej Strony zastosują środki w celu ustalenia ich pochodzenia.

2. Identyfikacji znalezionych zwłok lub szczątków ludzkich dokonują wspólnie przedstawiciele odpowiednich organów obu Stron z udziałem pełnomocników granicznych lub ich zastępców.

Artykuł 43

1. Komunikację na liniach kolejowych i drogach przecinających linię granicy państwowej oraz w przejściach granicznych na tych szlakach komunikacyjnych uzgadniają odpowiednie organy Stron.

2. W miejscach przecięcia linii granicy państwowej przez linie kolejowe i inne drogi każda ze Stron ustawia na swoim terytorium i utrzymuje w należyтым stanie odpowiednie szlabany i specjalne znaki.

3. Strony będą stosować odpowiednie środki w tym celu, aby otwarte dla ruchu odcinki linii kolejowych, dróg w miejscach ich przecięcia linią granicy państwowej były utrzymywane w stanie sprawności. Naprawy tych dróg dokonuje każda ze Stron do linii granicy państwowej na swój koszt. Wyjątki od tej zasady mogą być przewidziane w porozumieniu między właściwymi naczelnymi organami obu Stron.

Artykuł 44

1. Mosty i inne budowle wodne rozdziela się linią granicy państwowej po ich osi technicznej, niezależnie od przebiegu tej linii na wodzie.

2. Mosty i inne budowle wodne przecięte granicą państwową utrzymuje w należyтым stanie i dokonuje napraw każda ze Stron na własny koszt do linii granicy państwowej oznaczonej na nich, jeżeli odrębne porozumienie nie reguluje tej sprawy inaczej. Odpowiednie organy Stron uzgadniają sposób, terminy i charakter remontu.

3. Każda ze Stron może, w miarę potrzeby, przeprowadzić przegląd techniczny tych części granicznych mostów i innych budowli wodnych, które znajdują się na terytorium drugiej Strony. Odpowiednie organy tej Strony powinny być zawiadomione o zamiarze dokonania przeglądu nie później niż 48 godzin przed jego rozpoczęciem, a po zakończeniu przeglądu — o jego wynikach. Przegląd przeprowadza się w obecności odpowiednich organów drugiej Strony.

4. Zasady ruchu na mostach granicznych uzgadniają odpowiednie organy Stron.

5. Budowę obiektów przecinających linię granicy państwowej, których konieczność określają odpowiednie organy Stron, wykonuje się zgodnie z porozumieniem tych organów. Przedstawiciele odpowiednich organów wstępnie porozumieją się odnośnie do miejsca budowy oraz o sposobie podziału kosztów związanych z ich budową i eksploatacją.

Rozdział V

Działalność gospodarcza i ochrona środowiska

Artykuł 45

1. Na terenach przylegających do linii granicy państwowej każda ze Stron będzie prowadzić gospodarkę rolną i leśną w taki sposób, aby nie wyrządzać szkody gospodarce rolnej i leśnej drugiej Strony.

2. Każda ze Stron zastosuje wszelkie środki zmierzające do ograniczenia masowego wystąpienia szkodników mogących zagrażać gospodarce rolnej i leśnej drugiej Strony. W przypadku pojawienia się takich szkodników każda ze Stron powiadamia o tym właściwe organy drugiej Strony. Strony będą się informować z odpowiednim wyprzedzeniem o rodzajach stosowanych środków do zwalczania szkodników oraz terminach ich stosowania.

3. Strona, na której terytorium powstał pożar w pobliżu granicy państwowej, zastosuje wszelkie możliwe i dostępne jej środki w celu umiejscowienia i ugaszenia pożaru oraz niedopuszczenia do jego przeniesienia się przez granicę państwową.

4. W przypadku niebezpieczeństwa przeniesienia się pożaru przez granicę państwową, Strona, na której terytorium niebezpieczeństwo to powstało, niezwłocznie uprzedza drugą Stronę, aby mogła ona zastosować odpowiednie środki zabezpieczające.

5. Jeżeli wskutek zjawisk naturalnych lub przy wyrębie lasu drzewa rosnące na terytorium jednej Strony upadną za linię granicy państwowej, odpowiednie organy drugiej Strony umożliwiają zainteresowanym osobom przygotowanie tych drzew do wywozu i przewiezienie ich na terytorium swego Państwa. W tych przypadkach drzewa te przy transporcie przez granicę państwową nie podlegają cłu i innym opłatom.

6. Właściwe naczelne organy Stron mogą, w razie potrzeby, zawrzeć odrębne porozumienia w sprawach gospodarki rolnej i leśnej na terenach przygranicznych.

Artykuł 46

1. Osoby zamieszkałe na terytorium każdej ze Stron mogą uprawiać rybołówstwo na wodach granicznych do linii granicy państwowej. Zabrania się jednak:

- 1) stosowania środków wybuchowych, trujących, odurzających i innych powodujących kaleczenie lub niszczenie ryb,
- 2) połowu ryb w wodach granicznych w porze nocnej i okresach ochronnych.

2. Sprawy dotyczące ochrony i hodowli ryb w wodach granicznych oraz niektórych gatunków ryb na pewnych odcinkach tych wód, terminów rybołówstwa i związanych z tym przedsięwzięć właściwe organy Stron mogą określić w odrębnych porozumieniach.

Artykuł 47

1. Odpowiednie organy Stron będą w miarę potrzeby porozumiewać się w sprawach dotyczących ochrony flory i fauny, w tym również polowań na terenach przylegających do granicy państwowej.

2. W czasie polowania na terenach określonych w ustępie 1 zabronione jest strzelanie przez linię granicy państwowej oraz ściganie zwierząt i ptaków na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 48

1. Strony będą ściśle współpracować w dziedzinie ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych w celu zapewnienia wzajemnego bezpieczeństwa ekologicznego. Będą one tworzyć warunki do poprawy stanu środowiska, w tym wód, powietrza, gleb i lasów, oraz ochrony flory i fauny na obszarach przygranicznych. Strony będą przeciwdziałać zanieczyszczeniom transgranicznym i będą dążyć do ich skutecznego ograniczenia.

2. Strony będą współdziałać i okazywać sobie wzajemną pomoc w zapobieganiu zagrożeniom ekologicznym i klęskom żywiołowym na obszarach przygranicznych oraz w ich zwalczaniu, włączając w to systemy wzajemnego informowania się o możliwości zanieczyszczenia środowiska.

3. Strony ponoszą odpowiedzialność materialną za straty spowodowane na terytorium drugiej Strony na skutek nadzwyczajnych zanieczyszczeń środowiska.

4. Strony będą porozumiewać się w sprawach związanych z lokalizacją i budową na terenach przygranicznych nowych obiektów przemysłowych i innych mogących stanowić zagrożenie dla środowiska.

Artykuł 49

1. W celu zabezpieczenia granicy państwowej po obu jej stronach powinny być zostawione pasy o szerokości 50 m, w których wykonywanie prac górniczych związanych z poszukiwaniem kopalin jest zabronione. Prace te mogą być wykonywane w obrębie tych pasów tylko w przypadkach wyjątkowych, po uprzednim porozumieniu między odpowiednimi organami Stron.

2. Jeśli ustalenie pasów, wymienionych w ustępie 1, w poszczególnych przypadkach nie jest celowe, odpowiednie organy Stron, po wzajemnym porozumieniu się, ustalą inne środki w celu zabezpieczenia granicy państwowej.

Rozdział VI

Postanowienia końcowe

Artykuł 50

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Warszawie.

2. Umowa niniejsza zawarta jest na czas nie określony. Może być ona wypowiedziana w drodze notyfikacji przez każdą ze Stron; w takim przypadku utraci moc po upływie jednego roku od dnia wypowiedzenia.

Umowę niniejszą sporządzono w Wilnie dnia 5 marca 1996 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej
D. Rosati

W imieniu
Republiki Litewskiej
Povilas Gylys

PROTOKÓŁ

do Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, dotyczących dokumentacji granicznej określającej przebieg polsko-litewskiej granicy państwowej

Artykuł 1

Rzeczpospolita Polska i Republika Litewska, zwane dalej Umawiającymi się Stronami, uzgodniły, że Polsko-Litewska Komisja Graniczna, o której mowa w Umowie między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, zwanej dalej umową, opracowuje dokumentację polsko-litewskiej granicy państwowej na podstawie przeprowadzonej w terenie wspólnej kontroli przebiegu linii granicy, zgodnie z artykułem 34 ustęp 1 i artykułem 36 ustęp 2 umowy.

Artykuł 2

1. W pracach pomiarowych Polsko-Litewska Komisja Graniczna posługiwać się będzie dokumentacją graniczną opracowaną na podstawie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o polsko-radzieckiej granicy państwowej, podpisanej dnia 16 sierpnia 1945 r. w Moskwie, sporządzoną dla odcinka polsko-litewskiej granicy państwowej. Dokumentację tę stanowią następujące dokumenty:

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 16 września 1998 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

L.S.

- 1) opisy protokolarne przebiegu granicy państwowej,
- 2) mapy granicy państwowej,
- 3) protokoły znaków granicznych i inne dokumenty określające położenie granicy państwowej.

2. Strony oświadczają, iż do uprawomocnienia się nowej dokumentacji granicy państwowej, wymienionej w artykule 1 niniejszego protokołu, status dokumentacji granicy państwowej, obowiązującej w momencie zawarcia protokołu, nie będzie zmieniony.

Artykuł 3

Protokół niniejszy stanowi integralną część umowy i utraci moc w dniu wejścia w życie umowy, o której mowa w artykule 1 ustęp 2 umowy.

Protokół sporządzono w Wilnie dnia 5 marca 1996 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej
D. Rosati

W imieniu
Republiki Litewskiej
Povilas Gylys

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

200**OŚWIADCZENIE RZĄDOWE**

z dnia 28 grudnia 1998 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, sporządzonej w Wilnie dnia 5 marca 1996 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 50 ustęp 1 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej, stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, sporządzonej w Wilnie dnia 5 marca 1996 r., nastąpiła w Warszawie dnia 23 listopada

1998 r. wymiana dokumentów ratyfikacyjnych powyższej umowy.

Umowa weszła w życie dnia 23 grudnia 1998 r.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. *A. Ananicz*